

Ödemeler Dengesi - Ağustos 2015

İktisadi Araştırmalar Bölümü

Ağustos'ta cari açık sınırlı düzeyde gerçekleşti.

Ağustos ayında cari denge 50 milyon USD fazla vereceği yönündeki piyasa beklentilerine karşılık 163 milyon USD açık vermiştir. Bu rakam yine de Ekim 2009'dan bu yana cari dengede kaydedilen en olumlu performansa işaret etmektedir. Geçtiğimiz yıl Ağustos'ta cari açık 2,2 milyar USD seviyesinde gerçekleşmişti.

Yılın ilk sekiz ayında 25,7 milyar USD düzeyinde gerçekleşen cari açık bir önceki yılın aynı dönemine göre %11,9 oranında daralmıştır. Bu gelişmede, yıllık bazda %14,8 oranında azalan dış ticaret açığı önemli bir rol oynamıştır. 12 aylık kümülatif cari açık da Ağustos ayında 43 milyar USD ile Kasım 2010'dan bu yana en düşük seviyesinde gerçekleşmiştir.

gözlenmektedir. Bavul ticaretinin de bu dönemde %32,5 oranında azalması dikkat çeken bir gelişme olmuştur.

Doğrudan yabancı yatırımlarda olumlu seyir sürüyor.

Türkiye'ye yönelik sermaye girişlerinin oldukça zayıf bir görünüm sergilediği Ağustos ayında doğrudan yatırımlar kalemi açığın finansmanına 1,7 milyar USD'lik yaptığı katkı ile ön plana çıkmıştır. Bu dönemde en fazla doğrudan yatırım kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri sektöründe gerçekleşmiştir. Yılın ilk sekiz ayında, yurt dışı yerleşiklerin yurt içinde yaptıkları doğrudan yatırımlar yıllık bazda %35,5 oranında artarak 11,8 milyar USD seviyesinde gerçekleşmiştir. Diğer taraftan, bu tutarın %21,4'ünü oluşturan gayrimenkul yatırımlarında (net) ise bu dönemde %8,7'lik düşüş kaydedilmiştir.

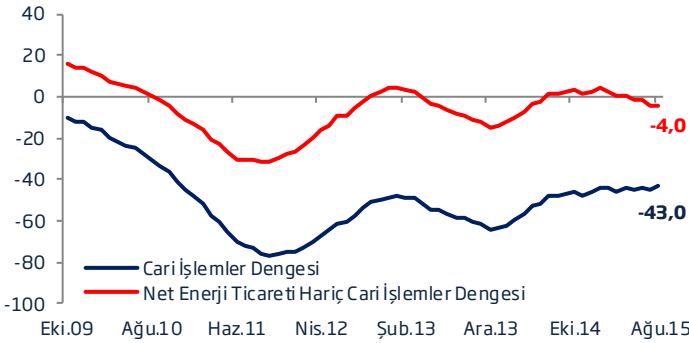
Portföy yatırımlarından sermaye çıkışı...

Mayıs ayından bu yana net sermaye çıkışına işaret eden portföy yatırımları kaleminde Ağustos ayında da 1,5 milyar USD tutarında net çıkış kaydedilmiştir. Yılın ilk sekiz ayında ise portföy yatırımlarındaki net çıkış 8,8 milyar USD'ye ulaşmıştır. Bu dönemde yurt dışı yerleşiklerin hisse senedi piyasasında 0,7 milyar USD, devlet iç borçlanma senetleri piyasasında ise 4,2 milyar USD tutarında net satım yaptığı; ayrıca yurt dışı yerleşiklerin de yurt dışında 3,9 milyar USD'lik net varlık edindikleri görülmektedir. Gelişmekte olan ülkelere yönelik risk algısının bozulması paralelinde Türkiye'nin de aralarında yer aldığı bu ülkelere yönelik sermaye akımlarının olumsuz bir seyir izlediği gözlenmektedir.

Bankacılık sektörü Ağustos'ta net kredi geri ödeyicisi konumunda...

Ağustos ayında diğer yatırımlar kaleminden de 1,9 milyar USD tutarında sermaye çıkışı yaşanması dikkat çekmiştir. Bu gelişmede, yurt dışı bankaların yurt dışı muhabirlerindeki efektif ve mevduat varlıklarının 2,3 milyar USD net artış, yurt dışı bankaların yurt içindeki mevduatının ise 0,3 milyar USD tutarında net azalış kaydetmesi etkili olmuştur. Bankacılık sektörünün de 335 milyon USD tutarında net kredi geri ödeyicisi olduğu görülmektedir. Bankacılık sektörü bu dönemde net olarak 2,2 milyar USD tutarında uzun vadeli borçlanma gerçekleştirmiş, 2,5 milyar USD tutarında da kısa vadeli borç ödemesi yapmıştır. Banka dışı sektörlerin ise

Cari İşlemler Dengesi
(12 aylık kümülatif, milyar USD)

Dış dengedeki iyileşme cari dengeyi destekledi.

İthalatta Ağustos ayında yıllık bazda 3,7 milyar USD'lik düşüş yaşanması cari açığın sınırlı tutarda gerçekleşmesini sağlamıştır. Nitekim, ithalatta Eylül 2009'dan bu yana en hızlı yıllık gerileme kaydedilmiştir. Bu gelişmede enerji fiyatlarının ve zayıf iç talep koşullarının etkili olduğu düşünülmektedir. Net hizmet gelirleri ise Ağustos ayında %12,9 oranında azalarak cari dengedeki iyileşmeyi sınırlandırmıştır. Hizmetler dengesi altında izlenen net turizm gelirleri yıllık bazda düşüşünü altıncı ayına taşımıştır. Turizm gelirleri yılın ilk sekiz ayında bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %8,7 oranında azalmıştır. Rusya'daki ekonomik krizin ve Türkiye'ye yönelik artan güvenlik endişelerinin bu gelişmede etkili olduğu

Türkiye'ye Net Sermaye Girişlerinin Dağılımı

(12 aylık kümülatif, milyon USD)

	Aralık 2014		Ağustos 2015		Sermaye Girişlerinin Dağılımı (%)	
	Aralık 2014	Ağustos 2015	Aralık 2014	Ağustos 2015	Aralık 2014	Ağustos 2015
Cari İşlemler Dengesi	-46.525	-43.047	-	-	-	-
Toplam Net Yabancı Sermaye Girişi	46.057	36.297	100,0	100,0		
-Doğrudan Yatırımlar	5.718	9.710	12,4	26,8		
-Portföy Yatırımları	20.109	-945	43,7	-2,6		
-Diğer Yatırımlar	16.980	22.442	36,9	61,8		
-Net Hata ve Noksan	3.320	5.110	7,2	14,1		
-Diğer	-70	-20	-0,2	-0,1		
Rezervler⁽¹⁾	468	6.750	-	-		

Not: Rakamlar yuvarlamadan ötürü toplamı vermeyebilir.

(1) Rezervler, toplam net sermaye girişleri ile cari denge arasındaki fark olup (-) değer rezerv artışını, (+) değer rezerv azalışını ifade etmektedir.

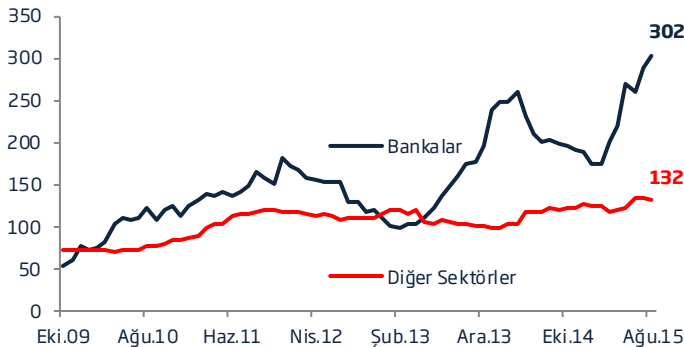
Kaynak: Datastream, TCMB

Ödemeler Dengesi - Ağustos 2015

İktisadi Araştırmalar Bölümü

Uzun Vadeli Borç Çevirme Oranları

(12 aylık kümülatif, %)

Ağustos'ta 694 milyon USD ile net kredi kullanıcısı olduğu izlenmektedir. Banka dışı sektörler bu dönemde uzun vadeli olarak 441 milyon USD, kısa vadeli olarak da 253 milyon USD tutarında borçlanmıştır.

Bankaların ve banka dışı sektörlerin uzun vadeli borç çevirme oranları 12 aylık kümülatif verilere göre sırasıyla %302 ve %132 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Net hata ve noksan kaleminde 11 milyar USD'lik giriş...

Ağustos ayında net hata noksan kalemi altında 1,4 milyar USD giriş gözlenmiştir. Böylece, geçtiğimiz yılın ilk sekiz ayında 9,2 milyar USD sermaye girişi kaydeden net hata ve noksan kaleminde bu yılın aynı döneminde 11 milyar USD ile yüksek tutarda bir giriş gerçekleşmiştir. Dolayısıyla, bu kalem cari açığın finansmanına kayda değer ölçüde katkıda bulunmaya devam etmektedir.

Beklentiler...

Türkiye'nin dış ticaret açığındaki daralmanın devam edeceği beklentilerine paralel olarak cari dengedeki iyileşmenin süreceği düşünülmektedir. Cari açığın finansmanı tarafında ise, Fed'in para politikasında izleyeceği normalleşme sürecine yönelik beklentilerin seyrine bağlı olarak dalgalanmalar gözlenmektedir. Ayrıca, başta Çin kaynaklı olmak üzere gelişmekte olan ekonomilere yönelik risk algısının bozulması da sermaye çıkışlarına yol açmaktadır. Diğer taraftan, bankaların ve bankacılık dışı sektörlerin yurt dışı piyasalardan fon bulmakta zorluk yaşamamaları cari açığın finansmanında önümüzdeki dönemde önemli bir sorunla karşılaşılmayacağı öngörülerini desteklemektedir.

Ödemeler Dengesi

(milyon USD)

	Ağustos 2015	Ocak - Ağustos 2014	Ocak - Ağustos 2015	% Değişim	12 Aylık Kümülatif
Cari İşlemler Dengesi	-163	-29.152	-25.674	-11,9	-43.047
Dış Ticaret Dengesi	-3.634	-40.419	-34.441	-14,8	-57.606
Hizmetler Dengesi	3.947	16.696	15.287	-8,4	23.755
Seyahat (net)	3.364	16.038	14.124	-11,9	22.566
Birincil Gelir Dengesi	-586	-6.104	-7.147	17,1	-10.255
İkincil Gelir Dengesi	110	675	627	-7,1	1.059
Sermaye Hesabı	27	-56	-6	-89,3	-20
Finans Hesabı	1.294	-20.052	-14.734	-26,5	-37.957
Doğrudan Yatırımlar (net)	-1.675	-4.474	-8.466	89,2	-9.710
Portföy Yatırımları (net)	1.477	-12.290	8.764	-	945
Net Varlık Edinimi	453	784	3.871	393,8	3.828
Net Yükümlülük Oluşumu	-1.024	13.074	-4.893	-	2.883
Hisse Senetleri	-347	2.014	-715	-	-170
Borç Senetleri	-677	11.060	-4.178	-	3.053
Diğer Yatırımlar (net)	1.891	-6.642	-12.104	82,2	-22.442
Efektif ve Mevduatlar	2.111	414	47	-88,6	-967
Net Varlık Edinimi	2.077	187	11.199	5.888,8	11.308
Net Yükümlülük Oluşumu	-34	-227	11.152	-	12.275
Merkez Bankası	-196	-1.645	-606	-63,2	-1.294
Bankalar	162	1.418	11.758	-	13.569
Yurt Dışı Bankalar	-321	-229	8.381	-	8.706
Yabancı Para	-821	-765	4.790	-	2.701
Türk Lirası	500	536	3.591	570,0	6.005
Yurt Dışı Kişiler	483	1.647	3.377	105,0	4.863
Krediler	-461	-6.542	-10.203	56,0	-18.762
Net Varlık Edinimi	-141	1.724	396	-77,0	535
Net Yükümlülük Oluşumu	320	8.266	10.599	28,2	19.297
Bankacılık Sektörü	-335	4.267	5.254	23,1	12.823
Bankacılık Dışı Sektörler	694	4.779	6.033	26,2	7.273
Ticari Krediler	294	-98	-1.713	1.648,0	-2.423
Diğer Varlıklar ve Yükümlülükler	-53	-416	-235	-43,5	-290
Rezerv Varlıklar (net)	-399	3.354	-2.928	-	-6.750
Net Hata ve Noksan	1.430	9.156	10.946	19,6	5.110

Tabloda Altıncı Uluslararası Ödemeler Dengesi El Kitabı verileri kullanılmıştır. Veriler hakkında detaylı bilgiye [buradan](#) ulaşabilirsiniz.

Kaynak: Datastream, TCMB

Ödemeler Dengesi - Ağustos 2015

İktisadi Araştırmalar Bölümü

Türkiye İş Bankası A.Ş. - İktisadi Araştırmalar Bölümü**İzlem Erdem - Bölüm Müdürü**

izlem.erdem@isbank.com.tr

Alper Gürler - Birim Müdürü

alper.gurler@isbank.com.tr

Hatice Erkiletlioğlu - Müdür Yardımcısı

hatice.erkiletlioglu@isbank.com.tr

İlker Şahin - Uzman

ilker.sahin@isbank.com.tr

Eren Demir - Uzman Yrd.

eren.demir@isbank.com.tr

Mustafa Kemal Gündoğdu - Uzman Yrd.

kemal.gundogdu@isbank.com.tr

Gamze Can - Uzman Yrd.

gamze.can@isbank.com.tr

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.